

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-613-3-7>

ASSISTANCE OF INTERNATIONAL CREDIT AND FINANCIAL INSTITUTIONS TO UKRAINE IN THE CONDITIONS OF WAR

ДОПОМОГА КРЕДИТНО-ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Roshko S. M.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of International Economic Relations
Uzhhorod National University*

Рошко С. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний
університет»*

Rivis O. M.

*Second-year master's student at the
Faculty of International Economic
Relations
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Pivic O. M.

*студент II курсу магістратури
факультету міжнародних
економічних відносин
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний
університет»
м. Ужгород, Україна*

Від початку широкомасштабного вторгнення у лютому 2022 року кредитно-фінансові організації – як вітчизняні банки, так і міжнародні фінансові інституції – опинилися в центрі відповіді на кризу. Їхня допомога приймала різні форми: безпосередні грошові вливання в державний бюджет і банківську ліквідність, гарантійні та ризикорозподільні інструменти, цільове фінансування відновлення інфраструктури та приватного сектору, а також програми підтримки постраждалих громадян і бізнесу. На тлі військових дій міжнародні фінансові організації мобілізували сотні мільярдів доларів донорської та кредитної підтримки, значну частину якої спрямовано через партнерські проекти і трасти для України [1].

Міжнародні фінансові інституції виконали подвійну роль – по-перше, як стабілізатори макрофінансів, які забезпечують екстрену ліквідність та покриття дефіцитів бюджету, а по-друге, як каталізатори приватних інвестицій у реальний сектор. Міжнародний валютний фонд (МВФ) затвердив для України програму Extended Fund Facility, що

надала як прямі дозвольні ресурси, так і впевненість для інших кредиторів щодо макроекономічної політики країни; така підтримка дозволила уникнути системних дефолтів і дала основи для координації пакетів міжнародної допомоги [2]. Паралельно Світовий банк і Група Світового банку разом із партнерами створили механізми для мобілізації коштів на короткострокові потреби та підготовку до масштабної відбудови, включно з трастовими фондами і програмами підготовки інвестиційних проєктів (pipeline projects), підвищивши здатність держави залучати масштабні проєкти реконструкції [1].

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Міжнародна фінансова корпорація (IFC) та інші регіональні банки діяли як безпосередні кредитори приватному сектору й банкам-посередникам. ЄБРР, зокрема, значно збільшив обсяги підтримки, надавав гарантії та фінансування для збереження кредитування МСП і життєво важливих галузей, а також реалізовував програми ризик-шерінгу через державні і приватні банки, що дозволяло розблоковувати додаткові обсяги кредитування на внутрішньому ринку. У багатьох випадках такі інструменти мали мультиплікаторний ефект: гарантії і ризикові механізми від міжнародних інституцій сприяли поверненню довіри приватних інвесторів і банків до українських клієнтів [3].

Вітчизняні банки також кардинально трансформували свою роботу під тиском воєнних викликів. Багато банків зосередилися на збереженні операційної доступності, захисті депозитів і забезпеченні платежів, у тому числі для внутрішньо переміщених осіб і громад, які залишилися без джерел доходів. Банківська система демонструвала відносну стійкість: незважаючи на падіння кредитного портфеля і підвищені ризики, низка банків зберегла прибутковість завдяки істотному зростанню процентних доходів та оптимізації витрат. Окрім того, окремі державні банки відіграли роль проксі-платформ для реалізації державних програм підтримки та соціальних виплат, що суттєво зменшувало ризики блокування економічних потоків у кризовий період.

Фінансова допомога не обмежувалася кредитними лініями: банківські установи і міжнародні партнери розгорнули інструменти гарантій, страхування та проєктного фінансування, які дозволяли ізолювати ризики, пов'язані з відновленням інфраструктури та інвестиціями в енергетику, логістику й житлове будівництво. Такі підходи були критичними для запуску проєктів у зонах, де пряме кредитування було б надто ризикованим без зовнішніх гарантій. Одночасно деякі ініціативи спрямовувалися прямо на допомогу

домогосподарствам: програми мікрокредитування, пільгові іпотечні механізми для постраждалих, тимчасові програми розстрочення боргів.

У 2024-2025 роках на порядку денному з'явилися масштабніші фінансові рішення, пов'язані з використанням заморожених російських активів та створенням спеціальних фінансових інструментів для підтримки відбудови. Обговорювані механізми передбачають випуск спеціальних цільових облігацій або позику, забезпечену цими активами, що уможливило б значні вкладення у відновлення без прямого одночасного списання активів; такі пропозиції супроводжуються складними юридичними й політичними обговореннями в межах ЄС і G7. Якщо будуть ухвалені відповідні рішення, це може відкрити новий великий канал фінансування реконструкції України [4].

30 червня 2025 року Рада директорів МВФ завершила восьмий перегляд програми розширеного фінансування (EFF) для України. Найближчим часом очікується дев'ятий транш у розмірі близько 500 млн. доларів [5]. Фонд відзначив, що станом на кінець березня 2025 р. Україна виконала всі кількісні показники та індикативні цілі, а також два структурні маяки – подання змін до законодавства щодо податкової звітності для цифрових платформ і оприлюднення результатів аудиту НАБУ.

Незважаючи на численні успіхи, існує низка системних викликів. По-перше, масштаб потреб відновлення оцінюється у сотні мільярдів доларів, що ставить питання про довгострокову координацію між державою, міжнародними фінансовими інституціями та приватними кредиторами; за останніми оцінками, потреба в ресурсах на декілька наступних років сягає сотень мільярдів доларів. По-друге, високий рівень політичної та військової невизначеності підвищує ризики інвестування, тому критичною є побудова прозорих механізмів управління ризиками й гарантування верховенства права для повоєнних проєктів [1].

У підсумку, кредитно-фінансові організації виконали і продовжують виконувати критично важливу роль у виживанні економіки України під час війни та в підготовці до відбудови. Їхня допомога – від екстрених кредитів і гарантій до довгострокових інвестиційних платформ – створює основу для переходу від кризового менеджменту до планування стійкого відновлення. Майбутній успіх відбудови залежатиме від здатності поєднати міжнародні ресурси, приватний капітал і ефективні державні інститути, а також від ухвалення політичних рішень, що дозволять мобілізувати великі фінансові потоки для відновлення економіки та інфраструктури.

Література:

1. Financing Mobilized for Ukraine since February 24, 2022. World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/brief/world-bank-emergency-financing-package-for-ukraine> (дата звернення: 20.09.2025).
2. IMF Executive Board Completes the Eighth Review of the Extended Arrangement under the Extended Fund Facility for Ukraine. International Monetary Fund. Press Release No. 25/227. 30.06.2025. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2025/06/30/pr-25227-ukraine-imf-completes-8th-rev-of-ext-arrang-under-eff> (дата звернення: 21.09.2025).
3. European Bank for Reconstruction and Development. The EBRD in Ukraine. URL: <https://www.ebrd.com/home/what-we-do/where-we-invest/ukraine.html> (дата звернення: 22.09.2025).
4. Strupczewski J. EU 'reparations loan' to Ukraine could be up to 130 billion euros, officials say. Reuters. 24.09.2025. URL: <https://www.reuters.com/business/finance/eu-reparations-loan-ukraine-could-be-up-130-billion-euros-officials-say-2025-09-24/> (дата звернення: 25.09.2025).
5. Колосова В. Допомога групи Світового банку Україні у період війни та відновлення країни. Національний Інститут Стратегічних Досліджень. Дослідження. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/dopomoha-hrupy-svitovoho-banku-ukrayini-u-period-viyny-ta> (дата звернення: 25.09.2025).